

УДК 346.1(477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.55>

ФЕНОМЕН ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ТА ПИТАННЯ ЇЇ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Усатий В.О.,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

Усатий В.О. Феномен промислової політики держави та питання її законодавчого забезпечення.

Закордонний досвід доводить, що державна промислова політика має ключові структурні елементи, такі як ринкові механізми стимулювання, адаптація до змін і підтримка слабо розвинених галузей. Її основною метою є забезпечення конкурентоспроможності національної економіки шляхом стратегічних заходів. В Україні промисловий сектор залишається критично важливим, що підкреслюється наслідками світової фінансової кризи: найбільших втрат зазнали країни, які здійснили деіндустріалізацію.

Господарський кодекс України (ст. 10) визначає промислову політику як один із напрямів економічної політики, спрямований на модернізацію економічної структури та підвищення конкурентоспроможності продукції. Проте Кодекс не містить чіткого визначення самої промислової політики та її співвідношення з іншими економічними стратегіями. В історичному контексті розвиток промислової політики можна розділити на три етапи: індустріалізація (50-60-ті роки), лібералізація та структурні реформи (70-90-ті), а також технологічна модернізація (з 2000-х років).

Сучасні науковці визначають промислову політику як систему заходів державного впливу, спрямованих на розвиток стратегічних галузей та технологій. Від 1994 року її розглядають як механізм підвищення економічної ефективності через підтримку окремих секторів та координацію державних і приватних ініціатив. Враховуючи економічні виклики, зокрема спричинені війною, Україна потребує модернізації промислового комплексу, що вимагає удосконалення нормативно-правової бази та форм реалізації промислової політики.

Ефективність промислової політики залежить від її комплексного підходу. Зокрема, необхідне законодавче закріплення інноваційної та інвестиційної політики як її складових, що дозволить забезпечити впровадження нових технологій та підтримку промислових галузей. Важливою є розробка механізмів фінансового та інституційного стимулювання розвитку пріоритетних секторів. Державна промислова політика має враховувати галузеві та територіальні аспекти, забезпечуючи взаємодію між регіональним та загальнодержавним рівнями управління.

Таким чином, промислова політика є фундаментальним елементом економічного розвитку держави. Вона охоплює широке коло питань – від технологічної модернізації до правового регулювання, що забезпечує стабільний розвиток промислового сектору та його адаптацію до глобальних змін.

Ключові слова: промислова політика, економічна політика, державне регулювання, модернізація промисловості, інноваційна діяльність.

Usatyi V.O. The phenomenon of industrial policy of the state and issues of its legislative support.

International experience shows that state industrial policy has key structural elements, such as market incentives, adaptation to changes and support for underdeveloped industries. Its main goal is to ensure the competitiveness of the national economy through strategic measures. In Ukraine, the industrial sector remains critically important, which is underlined by the consequences of the global financial crisis: the countries that have deindustrialised have suffered the greatest losses.

The Commercial Code of Ukraine (Article 10) defines industrial policy as one of the areas of economic policy aimed at modernising the economic structure and increasing the competitiveness of products. However, the document does not contain a clear definition of industrial policy itself and its correlation with other economic strategies. In the historical context, the development of industrial policy can be divided into three stages: industrialisation (50s-60s), liberalisation and structural reforms (70s-90s), and technological modernisation (since 2000s).

Contemporary scholars define industrial policy as a system of government measures aimed at developing strategic industries and technologies. Since 1994, it has been viewed as a mechanism

for increasing economic efficiency through support for specific sectors and coordination of public and private initiatives. Given the economic challenges, in particular those caused by the war, Ukraine needs to modernise its industrial complex, which requires improving the regulatory framework and forms of industrial policy implementation.

The effectiveness of industrial policy depends on its comprehensive approach. In particular, it is necessary to legislate innovation and investment policy as its components, which will ensure the introduction of new technologies and support for industrial sectors. It is important to develop mechanisms for financial and institutional incentives for the development of priority sectors. The state industrial policy should take into account sectoral and territorial aspects, ensuring interaction between regional and national levels of government.

Thus, industrial policy is a fundamental element of the country's economic development. It covers a wide range of issues, from technological modernisation to legal regulation, which ensures the stable development of the industrial sector and its adaptation to global changes.

Key words: industrial policy, economic policy, state regulation, industrial modernisation, innovation.

Постановка проблеми: Промислова політика є важливою складовою економічної політики держави, що спрямована на забезпечення сталого розвитку промислового сектора, підвищення його конкурентоспроможності та технологічного оновлення. В умовах зростаючої глобалізації та економічної інтеграції України виникає необхідність удосконалення механізмів державної підтримки промисловості, адаптації її до сучасних економічних викликів і потреб міжнародного ринку.

Стан опрацювання проблематики. Питання правового механізму формування та реалізації промислової політики держави досліджувалися у працях Ю.Г. Бронної, Д.В. Задихайла, В.І. Кухаря, К.В. Плавшуди, К.С. Письменної, К.В. Плавшуди, К.С. Письменної, І.М. Рудяги, В.А. Юсупова та ін. У наукових працях зазначених авторів висвітлено окремі аспекти промислової політики, зокрема інвестиційну, інноваційну, податкову, бюджетну, інституційну, зовнішньоекономічні складові. Разом з тим, комплексний підхід до формування інтегрованого механізму державного регулювання промислового розвитку потребує подальших досліджень, особливо в контексті законодавчого забезпечення ефективної промислової політики України.

Метою статті є дослідження феномену промислової політики держави, її місця в системі державної економічної політики та аналіз законодавчих засад, що визначають механізми її реалізації. Визначення ключових складових промислової політики та розробка концептуального підходу до формування інтегрованого механізму державного регулювання промислового розвитку.

Виклад основного матеріалу. Закордонний досвід показує, що державна промислова політика має спільні структурні елементи, зокрема ринкові механізми стимулювання, адаптацію до змін та підтримку слабо мотивованих галузей. Її мета – підвищення конкурентоспроможності економіки через стратегічні заходи [1].

Промисловий сектор залишається ключовим для України. Хоча інноваційна економіка акцентує увагу на послугах, світова фінансова криза показала, що країни, які здійснили деіндустріалізацію, зазнали найбільших втрат.

Таким чином, промислова політика продовжує залишатися важливим компонентом державного економічного регулювання. Господарський кодекс України (ст. 10) [2] визначає одним із напрямів економічної політики держави структурно-галузеву політику, метою якої є модернізація економічної структури, оптимізація міжгалузевих пропорцій та підвищення конкурентоспроможності національної продукції. Водночас у Кодексі відсутнє чітке визначення змісту промислової політики та її системно-структурного співвідношення з іншими напрямками економічної політики [3].

Світовий досвід промислової політики можна поділити на три етапи: 50-60-ті роки – індустріалізація, захист нових галузей та управління держсектором; 70-90-ті – лібералізація торгівлі, приватизація, інвестиції та структурні програми; 2000-ті – фокус на інноваціях, технологічній модернізації та розвитку національних інноваційних систем. Дискусії про роль промислової політики почалися у 1980-ті роки та тривають сьогодні. Вчені зазначають, що промислова політика включає державні заходи для підтримки важливих секторів економіки, а також координацію з приватним сектором у розробці нових технологій. З 1994 року її розглядають як інструмент впливу на сектори для забезпечення економічної ефективності. Сучасне розуміння політики включає вихід промисловості з кризи через інституційні та технологічні трансформації. Досвід інших країн, зокрема Японії, показує важливість створення власних технологій замість імпорту. Стратегічне застосування найкращих моделей розвитку дозволяє врахувати помилки попередніх підходів і посилити конкурентоспроможність, особливо на світовому ринку [4].

Промислова політика є складним механізмом реалізації державної організаційно-господарської функції, який охоплює різноманітні напрямки економічної політики держави. З огляду на її комп-

лексний характер, слід зазначити, що хоча основні програмні документи для визначення промислової політики необхідні, основний акцент має бути зроблений на розробці спеціалізованих нормативно-правових актів, що регулюють питання забезпечення промислової політики у різних сферах. Важливо також взяти за основу два ключові критерії: галузевий (по секторах економіки) та територіальний (всеукраїнський, регіональний і місцевий рівні).

Для забезпечення ефективного механізму реалізації промислової політики в Україні важливо також створити механізми підтримки окремих промислових галузей. Необхідно виділити та визнати законодавчу інноваційну та інвестиційну політику як складові промислової політики держави. Їхньою метою має бути впровадження інноваційної та інвестиційної політики через формування плану законодавчих ініціатив, які мають бути обов'язковими для виконання відповідними органами. Крім того, слід виокремити не лише інноваційну та інвестиційну складову, але й специфічні складові, орієнтовані на окремі галузі економіки, такі як енергетична чи оборонна.

Важливо зазначити, що згідно зі статтею 10 ГКУ, промислова політика займає таке місце в ієрархії напрямів економічної політики: економічна політика – структурно-галузева політика – промислова політика [3, с. 50].

Галузева структура національної економіки відіграє ключову роль у характеристиці її структури загалом. Спрощено, цей аспект можна трактувати як поділ економіки на окремі галузі. Однак більш детальне визначення поняття «галузева структура національного господарства» розглядається як відображення рівня розвитку продуктивних сил та поділу праці в суспільстві, що взаємопов'язане з технологічним способом виробництва. Серед основних елементів, що визначають галузеву структуру, виокремлюють пропорції між секторами економіки, групами галузей, міжгалузевими комплексами та видами виробництва. Зміни у пропорціях між цими елементами можуть призвести до трансформації економічної структури, що веде до виникнення нових якісних форм. Найбільш оптимальна економічна структура формується через належну організацію відносин між її компонентами [5].

Промислова політика є ключовим елементом структурно-галузевої стратегії та охоплює такі напрями, як оборонно-промисловий комплекс, суднобудування, авіаційна галузь, виробничо-переробна та металургійна діяльність. Водночас варто підкреслити, що процес формування державної політики включає не лише її розроблення, але й узгодження із зацікавленими сторонами та оцінку можливих наслідків її впровадження. Тому ефективна реалізація промислової політики не може обмежуватися лише державним прогнозуванням і створенням відповідних програм, а вимагає комплексного підходу та активної взаємодії всіх учасників процесу. Як зазначає Д.В. Задихайло, формулювання п. 4 ст. 9 ГКУ, що визначає способи реалізації державної економічної політики, потребує більшої конкретизації. Оптимальним підходом може стати встановлення чітко окресленого переліку нормативно-правових актів спеціального призначення, які закріплюватимуть основні положення економічної політики у відповідних сферах господарської діяльності [6].

Промислова політика відіграє ключову роль у державному регулюванні економіки, оскільки передбачає комплекс заходів, спрямованих на розвиток і трансформацію промислового сектору та суміжних галузей як у якісному, так і в кількісному вимірі [7]. Галузева структура економіки є ключовим показником економічного потенціалу держави. До основних секторів господарської діяльності належать промисловість, аграрний комплекс, будівництво, транспортна та комунікаційна інфраструктура, торгівля, громадське харчування, житлово-комунальне господарство, а також сфери освіти, науки, культури, охорони здоров'я, фінансових послуг, кредитування та страхування [3, с. 43].

Аналізуючи взаємозв'язок промислової та структурної політики, варто зауважити, що промислова політика має ширший характер і не може бути ототожнена зі структурною. Остання виступає її складовою, орієнтованою на трансформацію галузевих пропорцій, скорочення застарілих виробництв та стимулювання нових напрямів. Водночас промислова політика держави є комплексним явищем, оскільки охоплює розвиток ключових секторів національної економіки. Її реалізація передбачає використання як інструментів інших напрямів економічної політики, зокрема інвестиційної, зовнішньоекономічної, антимонопольної, податкової та грошово-кредитної, що забезпечує її багатовимірний вплив [3, с. 51–54].

Класифікація видів та напрямів економічної політики може здійснюватися за різними критеріями. Один із підходів передбачає розподіл за сферою діяльності, зокрема на промислову, транспортну, аграрну, будівельну тощо. Інший підхід ґрунтується на виокремленні політик, що визначають специфічні аспекти господарювання, зокрема інвестиційну та інноваційну (технологічну) політику, яка не зазначена у ст. 10 ГКУ.

Окремо можна виділити політики, що формують зовнішні умови для функціонування бізнесу, такі як антимонопольно-конкурентна, цінова, зовнішньоекономічна та грошово-кредитна. Важливою є також група політик, що регулюють взаємодію суб'єктів господарювання з державою, зо-

крема податкова, бюджетна, амортизаційна та валютна. Додатково варто враховувати політику інституційних перетворень, яка визначає інфраструктурні умови розвитку економіки [8].

Слід звернути увагу на суперечливість питання щодо рівнопорядкового розташування окремих напрямів економічної політики. Наприклад, амортизаційну політику можна розглядати як складову податкової політики, оскільки вона відіграє важливу роль у механізмі оподаткування. Водночас її інструменти є ключовими для реалізації завдань промислової, інвестиційної та інноваційної політики, остання з яких не отримала чіткої фіксації в ГКУ. Аналогічно валютна політика може бути розглянута як самостійний напрям економічної політики, так і як складовий елемент грошово-кредитної, цінової чи зовнішньоекономічної політики, оскільки її механізми впливають на макроекономічні процеси та регулювання фінансових потоків [8].

Розглянемо вплив ефективного застосування та реалізації різних політик на промислову політику держави в цілому.

Інвестиційна політика є важливою складовою промислової політики держави, оскільки вона забезпечує ефективне використання ресурсів, підтримує модернізацію та інноваційний розвиток промислових підприємств. Як зазначає Врублевська-Місюна К.М., інвестиційна діяльність є ключовим елементом для об'єднання інтересів держави, підприємств і громадян в умовах соціально-економічного розвитку, яку можна розглядати з двох позицій. З одного боку – це діяльність, пов'язана із вкладенням коштів в об'єкти інвестування з метою одержання прибутку, а з другого – це власне інвестування, що визначається як процес перетворення ресурсів у вкладення [9]. Інвестиційна політика, в свою чергу, повинна забезпечувати належні умови для активізації інвестиційного процесу, стимулюючи вкладення в стратегічно важливі для економіки галузі. Таким чином, інвестиційна політика є не тільки основою економічного зростання, а й важливим фактором для досягнення довгострокових соціальних і економічних цілей держави.

Інноваційна політика є ключовим елементом промислової політики держави, оскільки вона сприяє розвитку нових технологій, підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності національної промисловості. Як зазначає Гольєва Н.К. [10, с. 16], окремі напрями інвестиційної діяльності, які мають особливу публічну значущість, потребують спеціальних правових режимів, що мають забезпечити особливі умови для їх розвитку та реалізації. Це, зокрема, стосується інноваційних проектів в таких сферах, як оборонно-промисловий комплекс, фармацевтичне виробництво, розробка технологій штучного інтелекту та інших стратегічних галузей.

Податкова (амортизаційна) політика є ключовим елементом промислової політики, оскільки визначає принципи нарахування амортизації, що впливає на оновлення виробничих потужностей. Вона сприяє фінансуванню заміни застарілого обладнання, підтримуючи конкурентоспроможність підприємств, стимулюючи інвестиції та інновації.

Інституційна політика визначає роль і функціонування структур, що забезпечують розвиток промисловості. Ефективна система інститутів сприяє реалізації стратегій промислового розвитку та адаптації до змін у глобальній економіці.

Таким чином, зміст промислової політики держави є інтегративним, синтетичним і цілеспрямованим на прямий економічний результат – важливим господарсько-правовим феноменом в системі відносин між державою та економічною системою.

Формування промислової політики потребує комплексного аналізу економічних тенденцій, інвестиційної привабливості та технологічного розвитку. Відповідно до ст. 12 Господарського кодексу України, держава регулює господарську діяльність через стратегічне прогнозування та планування. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [11] визначає порядок створення прогнозних документів, а Бюджетний кодекс України (ст. 20) [12] забезпечує їх фінансування.

Державне регулювання передбачає нормативно-правові механізми, фінансову підтримку, податкове стимулювання та інвестиційні програми, що сприяють стабільному розвитку промисловості. Відповідно до ст. 12 Господарського кодексу України [2], основними засобами впливу є державне замовлення, ліцензування, квотування та технічне регулювання.

Поєднання інституційних, податкових, інвестиційних та бюджетних механізмів дозволяє створити комплексний підхід до промислового розвитку, забезпечуючи конкурентоспроможність та стійке економічне зростання.

За роки незалежності України було прийнято низку державних стратегій, програм та концепцій, спрямованих на розвиток промисловості. Розглянемо основні з них: 1) Концепція державної промислової політики України [13]: Цей документ визначив стратегічні положення для майбутньої промислової моделі України на період 15–20 років. Концепція базувалася на основних принципах розвитку продуктивних сил та суспільного поділу праці. 2) Державна програма розвитку промисловості на 2003–2011 роки [14]: Програма була спрямована на підтримку окремих секторів про-

мисловості та забезпечення їхнього розвитку. Завдяки реалізації цієї програми обсяги виробництва зросли майже в чотири рази. 3) Концепція Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року [15]: Ця концепція передбачає справедливую трансформацію вугільних регіонів України з метою їхнього сталого розвитку та диверсифікації економіки. 4) Українська стратегія Індустрії 4.0 [16]: Стратегія визначає сім напрямів розвитку, спрямованих на впровадження інноваційних технологій та цифровізації в промисловості України. Вона має стати каталізатором зростання промисловості та оборонно-промислового комплексу.

Ці документи відображають еволюцію підходів держави до розвитку промисловості, адаптуючись до сучасних викликів та тенденцій.

Неефективність реалізації численних державних стратегій, програм та концепцій у промисловій сфері за період незалежності України зумовлена як методологічними вадами їхнього розроблення, так і слабкими механізмами впровадження. Основними проблемами є недосконала система управління промисловим розвитком, відсутність належного контролю за виконанням заходів та недостатнє фінансування. Важливим чинником також залишається низький рівень персональної відповідальності посадових осіб і виконавців стратегічних рішень на всіх рівнях управління, що унеможливує досягнення запланованих результатів.

Усі розроблені проекти, на жаль, не визначають чіткої формули поєднання різних видів (напрямів) економічної політики, зокрема інструментального характеру, і не закріплюють основних засобів державного регулювання відносин у промисловому господарстві. Попри це, для вдосконалення регулювання промислової сфери були зроблені спроби прийняти Закони України, які мали б визначити механізми врегулювання цих відносин. Одним із таких проектів є розроблений Проект Закону України «Про промислову політику» [17], який передбачав визначення правових, організаційних та фінансових основ взаємодії між суб'єктами промисловості, органами державної влади та місцевого самоврядування. Метою цього законопроекту було формування конкурентоспроможного національного промислового комплексу, здатного, враховуючи глобалізацію та процеси інтеграції у світову економіку, сприяти вирішенню основних завдань соціально-економічного розвитку та зміцненню позицій України як високотехнологічної держави. У 2021 році Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України розробило та оприлюднило для громадського обговорення Проект Закону України «Про державну промислову політику» [18], який також мав на меті реалізацію державної промислової політики, активізацію діяльності у промисловій сфері та врегулювання правових, організаційних і фінансових відносин між суб'єктами, що працюють у промисловості, зокрема у стратегічних секторах і оборонно-промисловому комплексі. Зокрема, проектом було визначено цільові пріоритети розвитку промисловості та встановлено галузевий пріоритет промислової політики. У червні 2024 року був зареєстрований новий Проект Закону про промислову політику та прогнозованість реального сектору економіки [19] який наразі опрацьовується комітетом. Однак варто зазначити, що в ньому досі відсутня чітка вказівка на перелік політик, які забезпечують промислову політику, а також на визначення відповідного інструментарію.

Висновки. Таким чином, промислова політика має включати в себе: по-перше, постановку економічних цілей на основі економічного аналізу стану та перспектив розвитку галузі промисловості або окремих видів виробництва; по-друге, визначення адресної формули поєднання різних видів (напрямів) економічної політики в першу чергу інструментального характеру; по-третє, визначення ключових засобів державного регулювання відносин промислового господарювання; по-четверте, формування системного інтегрального механізму організаційно-господарського впливу держави на об'єкти промислової політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Носирев О.О. Світовий досвід реалізації моделей промислової політики. *Вісник економіки*, Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, № 16(2), 2017. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/16_2_2017ua/8.pdf.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Усатий В.О. Господарсько-правове забезпечення державної промислової політики України: монографія. Харків, Юрайт, 2016, 176 с.
4. Залевська-Шишак А.Д., Дука А.П. Світовий досвід формування державної промислової політики. Серія 18. *Економіка і право*. Випуск № 25, 2014. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7342/Zalyevska-Shyshak.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
5. Скірка Н.Я. Галузева структура національної економіки і напрями її оптимізації. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*, № 9, 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2311>.

6. Задихайло Д. Стратегія держави в системі законодавчого регулювання економічних відносин. *Вісник Академії правових наук України*. 2006. № 1(44). С. 129–138.
7. Тарангул Л. Розвиток регіонів України. *Економіка України*. 2008. № 7. С. 92–93.
8. Кіндзерський Ю.В., Якубовський М.М., Галиця І.О. та ін. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку: монографія. Київ: НАН України, 2009. 928 с.
9. Врублевська-Місюна К.М. Інноваційне інвестування в процесах розвитку міжнародних економічних відносин. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*. «Право». 2019. Вип. 30. С. 79–88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2019_30_11.
10. Гольєва Н.К. Удосконалення законодавства України про інноваційну діяльність: напрями, засоби та систематизація: монографія, Харків, Видавничий дім «Право», 2025. 200 с.
11. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>.
12. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08/07/2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
13. Про Концепцію державної промислової політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.02.1996 р. № 272. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/272-96-п#Text>.
14. Державна програма розвитку промисловості на 2003–2011 роки: Постанова кабінету міністрів України від 28.07.2003 р. № 1174. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2893113>.
15. Про схвалення Концепції Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2021 р. № 1024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1024-2021-п?utm_source=chatgpt.com - Text <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2021-п#Text>.
16. Українська стратегія Індустрії 4.0 (2019): URL: <https://industry4-0-ukraine.com.ua/2019/01/02/ukrainska-strategiya-industrii-4-0-7-napriankiv-rozvitku>.
17. Про промислову політику: проект Закону України URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://fra.org.ua/uploads/media/default/0001/04/ccd52e13529a67d49a0f0d47c2f5b4ac398966f1.pdf&ved=2ahUKEwjxocHhq46MAxXbGRAIHeFJCuwQFnoECBcQAQ&usq=AOvVaw0OWmtfgK_4I-qIjP1Hb5in.
18. Про державну промислову політику: проект Закону України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minstrategprom-rozrobiv-proekt-zakonu-ukrayini-pro-derzhavnu-promislovu-politiku>.
19. Про промислову політику та прогнозованість реального сектору економіки: проект Закону України від 11.06.2024 р. № 11331. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI11225A>.